

<p align="center">יש מחיר למנהיגות?</p> <p align="center">(מצגת שנייה בערכת התמודדות עם אתגרים)</p> <p align="center">https://storage.cet.ac.il/PresentationBaRibua/hakima_3/story_html5.html</p>	<p align="center">שם היחידה</p>
<p align="center">כיתות ו-ז. מצגת למורה להצגה במליאה ולעבודה בקבוצות קטנות.</p>	<p align="center">כיתה ואופן למידה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • להיות מודע למורכבות הבחירה בתפקידים בעלי אחריות. להבין שיש תפקידים ומטרות שדורשים מחירים מסוימים. • להבין שיש לקחת אחריות על בחירות שעושים. • ללמוד על דמותו של הרב יוסף קפאח, שעסק בסוגיות חברתיות בקהילה היהודית בצנע, תימן. 	<p align="center">מטרות</p>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ פיתוח מודעות ליתרונות ולחסרונות בתפקידים הנהגה מובילים ❖ פיתוח חשיבה ביקורתית ❖ השלכה מתוכן הסיפור לעולם העכשווי והפרטי. 	<p align="center">מיומנויות</p>
<p align="center">2-1 שיעורים.</p>	<p align="center">משך היחידה</p>
<p align="center">תוכנית לימודים לכיתות ו : פרשת השבוע ומדרשה. תוכנית לימודים לכיתות ז : התבגרות והתגברות. תוכניות לימודים לכיתות ו-ז :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ציר אורייני – הסיפור היהודי : אגדות, יומנים, ביוגרפיות – דמויות מופת, דרשה. • ציר מעגלי חיים וחברה – עצמאות אישית (בת/בר מצווה), התבגרות. 	<p align="center">שילוב ברצף ההוראה או עקב אירוע מזמן</p>

מצגת זו ניתנת להקרנה בכיתה.

רקע למורה

הפעילות החינוכית במצגת זאת היא חלק ממיזם "תְּפִימָא – סיפורים ורוח מחכמי המזרח", שמטרתו לאסוף ולהנגיש את הסיפורים ואת עולם הרוח של חכמי המזרח. המיזם שואף להפוך את הסיפורים של חכמי המזרח לחלק מהתרבות הישראלית, תוך הבנה שהחוכמה הטמונה בסיפורים רלוונטית לחיינו גם היום.

הסיפור שלפנינו עוסק בתלמיד חכם שביקש להתייעץ עם הרב קאפח לאחר שהתמנה לרב העיר. התלמיד החכם לא יודע אם לברך על תפקידו החדש בברכת שהחיינו. הרב עונה לו שבתפקיד כזה אין שמחה, אלא עבודת ולכן כדאי לברך "ברוך דיין אמת" ברכה שנאמרת לאחר מות אדם.

מי היה הרב קאפח? (1917-2000)

הרב יוסף קאפח נולד ב-1917 בצַנְעָא, תימן. בגיל צעיר התייתם משני הוריו והתחנך על ידי סבו, הרב יִתְיָא קאפח. בגיל 16 שודך ונישא לבת דודו, ברכה. ב-1943 הם עלו לארץ ישראל. ברבות השנים התמנה לדיין בבית הדין הרבני הגדול וב-1969 קיבל את פרס ישראל במדעי היהדות. תירגם ופירש כתבי יד בערבית, בהם כתבים של הרמב"ם ושל רב סעדיה גאון. הרב יוסף קאפח כתב כ-80 ספרים ומאות מאמרי מחקר בנושאי הלכה ומחשבה יהודית.

המצגת עוסקת באתגרים שמציבה מנהיגות. הלומדים יבינו שמנהיגות כרוכה באחריות רבה ומלבד כבוד ויוקרה היא דורשת השקעת זמן ומשאבים נוספים.

מנהיגות

מנהיגות היא תכונה העוסקת בהצבת יעדים, הגדרת חזון ומימושו והובלת אנשים אחרים אל עבר מטרה משותפת. המנהיגות מתוארת כפעולה אינטראקטיבית בין המנהיג למונהג.

פרידמן (2002) מציין ארבעה ערכים מרכזיים המניעים מנהיגים:

1) ערך האנושיות, שמשמעה אהבת הבריות, הגינות, יושר, נאמנות, כיבוד הזולת והתחשבות בצרכיו ובקצב תגובותיו;

2) ערך השוויון, הבא לביטוי באמונה באדם ובמימוש כישוריו הגלויים והחבויים, בכיבוד השונות ובמתן משמעות לצדק החברתי;

3) ערך ההכוונה העצמית, הקורא לעידוד חשיבה אוטונומית, לעידוד קבלת החלטות אישיות, קבלת אחריות לתוצאות ההחלטות וחיזוק מיקוד השליטה הפנימי;

4) ערך היוזמה, הקורא לעידוד חדשנות, חשיבה פורצת, העזה לשנות ומוכנות לקחת סיכונים ולשלם מחיר.

מעובד מתוך מופת, מנהיגות המניעה לעשייה ולמעורבות

<http://www.mofet.macam.ac.il/ktiva/bitaon/Olive/bitaon50olive.pdf>

שקופית 1 – יש מחיר למנהיגות?

שקופית הפתיחה מציגה את נושא המפגש.

שקופית 2 – ההתלבטות של מאור

בשקופית זאת נקרא על ההתלבטות של מאור, תלמיד ששימש כחבר במועצת התלמידים בשנה שעברה. בשנה הנוכחית הוא מתלבט האם להגיש שוב את מועמדותו למועצת התלמידים מתוך מודעות לויתורים הכרוכים בתפקיד.

ההתלבטות של מאור

כמו בכל שנה התקרב מועד הבחירות למועצת התלמידים. מאור התרגש מאוד. בשנה שעברה הוא סוּף סוּף נבחר למועצה והשתתף באסיפת המועצה עם התלמידים המשפיעים והמקובלים מכל שכבות בית הספר. אבל רגע לפני שהגיש שוב מועמדות, הוא החליט להתלבט. הוא סבר עד כמה היה התפקיד קשה עבורו, הוא סבר בזמן הרב שהשקיע, בכך שאלץ לוותר על חופים, והכול בביסיון לעמוד בהטותו לתלמיד בית הספר...

הקדם >

שקופית 3 – שני צדדים להתלבטות

שקופית זו מציגה את שני הצדדים להתלבטות של מאור.

דונו עם הלומדים בדילמה המוצגת בשקופית. הלומדים יוכלו לגרור מתוך ההיגדים המופיעים למטה.

בלחיצה על "שאלות לדיון" תיפתח חלונית ובה הצעות נוספות לדיון בכיתה.

שני צדדים להתלבטות

גרו את ההיגדים למקום המתאים לדעתכם

שאלות לדיון

לא להגיש מועמדות

להגיש מועמדות

להיות חופשי

להיות חופשי

להנהיג

להשקיע בתחביב או בבישורן

להיות מקובל חברתית

להשקיע בלימודים

הקדם >

שקופית 4 – בין שמחה לעבודות

בין שמחה לעבודות

קראו את הסיפור הבא:

כמעם אחת קיבל הרב יוסף קאפח שיחת טלפון. "קאפח מדבר", השיב כדרכו, בלי גיטני כבוד. על הקו היה תלמיד חכם ברגש שסיפור לקארי [מור] קאפח שהתמנה לשמש רב העיר והוא מבקש להתייעץ איתו בשאלה חשובה.

"אני עומד להיכנס לתפקיד החדש כרב העיר, האם עלי לברך 'שהחיים'?" שאל.

הרב קאפח התמין רגע והשיב לו, ספק בצחוק, ספק ברצינות: "אין כאן שמחה אלא עבודות. אולי בדאי שתברך 'ברוך דעין האמת'."

שאלות לדיון

הקודם

קראו את הסיפור על התלמיד החכם שביקש להתייעץ עם הרב קפאח לאחר התמנותו של הראשון לרב העיר.

התלמיד החכם שואל את הרב: האם עלי לברך "שהחיינו"? כלומר הוא תוהה ומתלבט אם הוא צריך לשמוח על המינוי.

הרב קאפח עונה "ספק בצחוק, ספק ברצינות" ... גם כאן יש רמיזה לכך שלרב יש רגשות מעורבים כלפי התפקיד שלו ושהוא חווה את הדילמה בעצמו.

משמעות תשובתו של הרב לתלמיד: לצד השמחה, כדאי לחשוב גם על ההיבטים הנוספים של התפקיד. וכרב אל רב אני יודע לומר לך שמדובר בתפקיד עם נטל כבד שדומה לעבודה של ממש שניתן לקרוא לה אפילו עבודות.

הרב בכל זאת מזמין את התלמיד החכם לברך. אף על פי שמדובר בתפקיד שיכול להיות שווה ערך ל-"בשורה רעה" עדיין יש פה ברכה שמשמעה שיש קבלה של הדברים למרות הקושי. (משנה, ברכות ט ה: "חָיֵב אָדָם לְבָרֵךְ עַל הַרְעָה כְּשֶׁשָּׂם לְבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה...")

במשנה מסכת ברכות פרק ט נאמר: "...עַל הַגְּשָׁמִים וְעַל הַבְּשׂוּרוֹת הַטּוֹבוֹת אוֹמֵר בְּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, וְעַל שְׂמוּעוֹת רְעוֹת אוֹמֵר בְּרוּךְ דַּעַן הַאֲמֵת..."

בלחיצה על "שאלות לדיון" תיפתח חלונית ובה הצעות נוספות לדיון בכיתה.

בקשו מהלומדים לשתף בסופים השונים שהעלו.

שקופית 5 – עבודות או שמחה

עבודות או שמחה?

לפניכם ציטוטים של דברים שנאמרו על ידי נבחר ציבור (חברי כנסת). מקומו את הציטוטים הבאים על הצידי בין שני הקטנות "עבודות" ו"שמחה".

"הרבי כנסת מגיעים לעבודה ב-7 בבוקר ועובדים עד 8 בערב, לפעמים גם יוצאים ב-11 בלילה. השבר על כך הוא ראוי."

"עבודה קשה מאוד מאוד שמצריכה מאיתנו ללמוד הרבה נושאים ולהתמקצע בהם."

"העבודה שלי היא שלחות. אני פועל לקידום של נושאים שבראם חשבים בעיני ושיתרנו לעם ישראל."

"לחץ הבחורים הוא לעיתים קשה מאוד ותובעני. עם זאת קיימת גם דברית תורה על העבודה מצד הציבור."

הקודם

לפניכם ציטוטים של דברים שנאמרו על ידי נבחר ציבור (חברי כנסת).

על הלומדים להחליט כיצד למקם את הדברים ברצף על הצידי שבין "עבודות" ו"שמחה".

לומדים שיבחרו למקם את הסמן על פני הצידי, וסיבירו את בחירתם.

שקופית 6 – על בחירה ואחריות

בשקופית זאת קראו את תיאורי המקרים הקצרים המתארים אירועים בחיי שלושה ילדים, שלקחו על עצמם עול ומטלות ועל דרכי ההתמודדות שלהם.

בלחיצה על "שאלות לדיון" תיפתח חלונית ובה הצעות נוספות לדיון בכיתה.

על בחירה ואחריות

מתחילת הילדים.

שאלות לדיון

עמית והכלב

ליטל כובכת רשת

מתן במשרכת העיתון

הבא >

< הקודם

שקופית 7 – איך מתמודדים עם העומס?

שקופית זאת היא שקופית סיכום. הלומדים יתנו לתלמיד החכם או למאור עצות כדי לעזור להם להתמודד עם התפקיד בלי לשלם מחירים גבוהים מדי.

בלחיצה על "עצות נוספות" תיפתח חלונית ובה 3 דוגמאות לעצות.

איך מתמודדים עם העומס?

עצות נוספות

מהסיפור על התלמיד החכם אפשר להבין שהוא מרצה מהתפקיד המכובד שוכח בו. דווקא הרב קאפח הוא שמעורר בו את ההבנה שהתפקיד נושא עימו גם עול כבד ואחריות רבה. אילו עצות ייתנו לתלמיד החכם או למאור (שרוצה להגיש את מועמדותו למועצת התלמידים) כדי לעזור להם להתמודד עם התפקיד שהם רוצים לקבל על עצמם, בלי לשלם מחיר שהוא גבוה מדי?

להתחלה <

> הקודם

להרחבה

דונו במשפט "מחיר הגדולה היא אחריות", משפט שאמר וינסטון צ'רצ'יל, ראש ממשלת בריטניה.

לאחר קיום הפעילויות עם הסיפור על מה דעתכם על משפט זה. האם אתם מסכימים לו?